Ceļā uz Vaboli izdomāts radio

Gandrīz divus mēnešus internetā skan vienīgā latviešu folkmūzikas raidstacija "Radio Oira"

MARCIANA KRAUZE

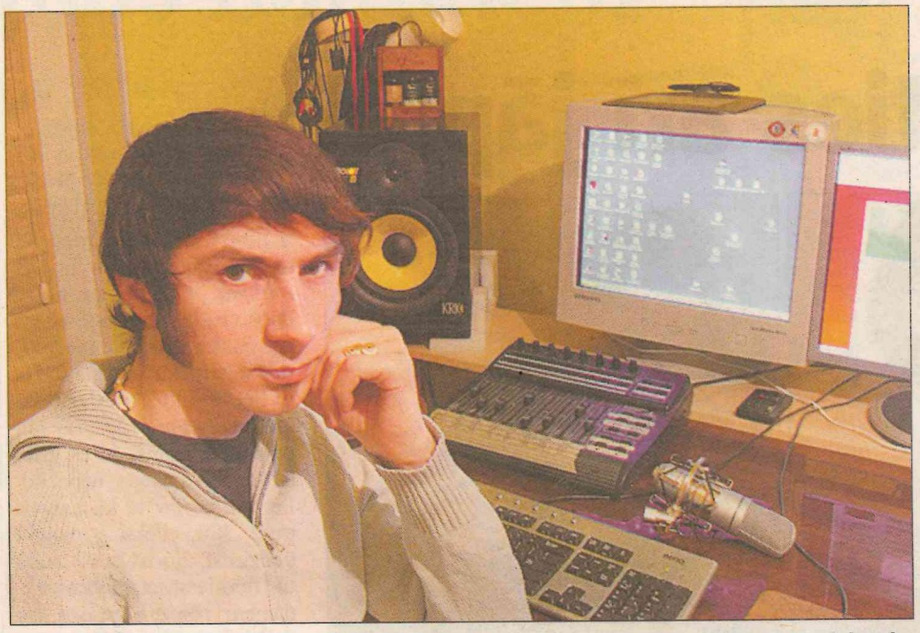


FOTO NO PERSONĪGĀ ARHĪVA

"Radio Oira" veidotājs Edgars Skrāģis savu darbu sauc par pilnīgu entuziasmu.

Dzenulis darboties

"Iļģi", "Laimas Muzykanti", "Balsi", "Bišu Gani", "Vilkači", Biruta Ozoliņa, Valdis Muktupāvels. Vēl plejāde citu folka un postfolka mūzikas izpildītāju diennakts garumā dzirdama, internetā atverot adresi *www.radiooira.lv*, angļu versijai *www.folkradio.lv*. Klausītāja ausis sastaps autentiski izpildītas, kā arī elektroniskā, roka, popa vai džeza manierē apdarinātas pazīstamas un varbūt vēl nekad iepriekš nedzirdētas latviešu tautasdziesmas, kā arī tautasdziesmu stilistikā veidotus jaundarbus. Daļa no snieguma – ārzemēs dzīvojošo latviešu ierakstīta un atskaņota.

"Latvijas raidstacijās latviešu folkmūziku atskaņo reti, īpašus raidījumus gatavo vien Latvijas Radio, vēl daži dzirdami privātās raidstacijās," saka "Oiras" idejas autors, izveidotājs un uzturētājs Edgars Skrāģis. Viņš radio un tā programmu sāka veidot savā dzīvoklī Ogrē. Ideju īstenot palīdzējis kultūras menedžmenta centrs "Lauska" un finansējis Valsts kultūrkapitāla fonds (VKKF). "Folkloras un postfolka māksliniekiem "Oira" ir iespēja kļūt dzirdamiem plašākā auditorijā." Edgars arī uzskata: raidstacija darbojas kā dzenulis mūziķiem radīt un ierakstu studijās ieskaņot aizvien jaunas dziesmas.

Gandrīz pusgadu Edgars vācis atskaņošanai radio piemērotus latviešu tradicionālās mūzikas ierakstus, nonākot pie diezgan ironiskas atziņas: "Sabiedrībai tikai šķiet, ka izdoti daudzi folkloras ieraksti, jo esam taču tautasdziesmām bagāta tauta. Šobrīd izdevies savākt kādas 1000 dziesmas."

Diennaktī raidstacijā rotē aptuveni 300 dziesmas: liela daļa mūzikas materiāla aizsargāta ar Autortiesību likumu, tādēļ atskaņošanā jāvadās pēc budžeta iespējām. Daļa mūzikas ir specifiska, atskaņojama saulgriežu vai citu svinamdienu reizē.

Absolūts entuziasms

Pamazām Edgars veido kolekciju no mājas apstākļos vai koncertos tapušiem ierakstiem: "Aicinu atsaukties cilvēkus, kuri paši reiz spēlējuši kādā folkloras grupā un arī tos, kuru īpašumā vienkārši ir iepriekš neizdoti studijas vai koncertieraksti." No tiem viņš iecerējis veidot raidījumu. Edgaram padomā arī raidījums – vakarēšana ar sarunām, tēju un mūziku, kad viņš ciemos aicinātu latviešu folka "blices".

Interesantu ideju Edgaram netrūkst, vairākas izteikuši arī klausītāji radio mājaslapas viesu grāmatā. Īstenot tās šobrīd gan nav viegli, jo jebkura projekta izstrādei vajadzīgas finanses. "Oira" veidotājs skaidro: "Ar VKKF piešķīrumu pietiek, lai segtu neatliekamos izdevumus – autoratlīdzību māksliniekiem, radio servera, kā arī mājas lapas uzturēšanu." Par darbu viņš materiālu atlīdzību nesaņem, tādēļ Edgars, kuram šķiet svarīgi, lai cilvēkiem būtu iespēja klausīties savas tautas mūziku, šo darbošanos sauc par absolūtu entuziasmu: "Nekad neesmu bijis folklorists. Agrāk spēlēju folka "blicē", latviešu tautas mūzika man patīk un šķiet tuva."

Ideja par folka raidstacijas veidošanu Edgaram radās pērnvasar. Kopā ar draugiem folkloristiem viņš brauca uz Vaboli, kur tobrīd notika tautas muzikantu saiets: "Runājāmies par dažādiem tematiem, un vienā brīdī pateicu: vajag interneta radio, kur skanētu tikai latviešu folkmūzika. Pārējie īpašu sajūsmu neizrādīja."

Pagaidām interneta radio klausītāju loks nav pārāk plašs, lielākais, 40 cilvēki diennaktī. Starp tiem bijuši klausītāji no ASV, Kanādas, Austrālijas, Austrijas, Vācijas, Zviedrijas, Nīderlandes un Spānijas. Protams, arī Latvijas.

Viļņi interesantākiem produktiem

Interneta radio, skaidro Edgars, ir veids, kā ierakstus padarīt viegli pieejamus un ērti klausāmus. Tā vietā, lai meklētu pa veikaliem disku ar desmit kompozīcijām, tikai jānoklikšķina podziņa, un 24 stundas no vietas var klausīties jau atlasītu latviešu folkmūzikas "miksu".

Salīdzinot ar FM viļņos skanošo radio, interneta raidstacijas lielākais pluss no klausītāju viedokļa ir mūzika bez reklāmas pauzēm, stāsta Edgars, kurš vairākus gadus strādājis par dīdžeju Jēkabpils raidstacijā "Radio 1". No veidotāja viedokļa – salīdzinoši mazas izmaksas: ja interneta radio izveidošanai pietiek ar aptuveni 1000 latiem, tad FM radio šī summa būtu daudzas reizes lielāka, jo nepieciešamas telpas studijai, tehnika, raidītājs. Pēc Edgara domām, FM viļņos skanošs folka radio mūsu valstī finansiāli nebūtu iespējams.

FM radio izveidošana ir arī laikietilpīgāks pasākums, jo jāiegūst frekvence un raidatļauja – gana sarežģīti procesi, kas var ilgt pat vairākus gadus. "Turklāt ar savākto muzikālo materiālu, ņemot vērā, ka "Radio Oira" paslaik var klausīties tikai vienu raidījumu, nebūtu iespējams aizpildīt ētera laiku," saka Edgars.

Aicina piebiedroties

Lai latviešu folkmūzika nonāktu līdz klausītājiem, rūpējas trīs cilvēki. Edgars atbildīgs par radio saturisko pusi, viņa draugs Igors Rieksts nodrošina tehnisko pusi, bet Zviedrijā dzīvojošais Krišs Abens uztur "Oiras" mājaslapu. Komandā priecātos, ja projektā iesaistītos arī citi entuziasti.

"Mums vajadzīgi palīgi intelektuālajā līmenī. Būšu priecīgs, ja kādam ir interese uztaisīt ar folku saistītu raidījumu. Tikai vajadzīga skaidra ideja, ko un kā darīt. Cik varēšu, tik palīdzēšu. Nodrošināšu tehniku ierakstam. Algu samaksāt gan nevarēšu."

VIEDOKĻI



VALDIS MUKTUPĀVELS, mākslas doktors, Latvijas Universitātes asociētais profesors etnomuzikoloģijā, komponists un mūziķis:

""Radio Oira" ir sen gaidīta radiostacija, un ir ļoti vajadzīga. Dažādībai. Ja paraugāmies uz interneta radio pasaulē, tad var redzēt, ka virtuālā telpa ir pārklāta ar visdažādāko mūzikas stilu un žanru raidstacijām: popa, roka, pasaules mūzikas, alternatīvās mūzikas, klasikas, džeza, kantrī. Latviešu folka šajā spektrā pietrūka. Savus klausītājus "Oira" jau atradusi. Tā secinu, izlasot radio mājaslapas apmeklētāju ierakstus viesu grāmatā. Mūzika skan labā kvalitātē. Repertuārs ir labs. Domāju, arī turpmāk ienāks aizvien jauna mūzika. Latviešu tradicionālās mūzikas un folka ieraksti kompaktdiskos tiek veikti gandrīz 15 gadus, tāpēc to sakrājies pietiekami daudz, lai radio būtu ko spēlēt. Pats "Oiru" droši vien neklausīšos, jo sev vajadzīgo informāciju negūstu no radio. Taču studentiem to noteikti ieteikšu paklausīties."



MIKUS ČAVARTS, spēlē grupā "Auļi":

"Es domāju, šobrīd folkmūziķi vēl īsti nenovērtē, ka izveidots radio, kurā atskaņo viņu spēlēto mūziku. Ar laiku tas kļūs aizvien aktuālāks. Ceru, būs arī dažādi raidījumi, kuros paši mūziķi varēs sniegt koncertus "dzīvajā". Saprotams, radio arī ir ceļš, kā mūziķiem kļūt populārākiem. "Radio Oira" vajadzīgs daudziem cilvēkiem, lai viņi ikdienā, tāpat kā tas ir ar roku vai popu, varētu klausīties sev tuvo tradicionālo un mūsdienu tautas mūziku. "Radio Oira" klausītāju skaits noteikti turpinās augt. Daudziem tā būs iespēja ikdienā klausīties mūziku, kas ir, manuprāt, nesalīdzināmi interesantāka par to, ko piedāvā lielākā daļa Latvijas radiostaciju."